

Projektet blev en fullträff

Arbetsplats: Elos Industri AB, Timmerdala

Kontaktperson: Anders Nilsson, tel. 0511-812 70

**Arbetslivsfondens
handläggare:** Ingela Backman Höglander

Skribent: Ingemar Svensson

Sammanfattning: Arbetsplatsprogrammet avslutades i oktober 1993 med imponerande resultat: en chefnivå mellan operatörer och verkstadschefen bortagen installation av nytt MPS-system mycket god fysisk arbetsmiljö och luftkvalitet har erhållits efter om- och tillbyggnader. Arbetslivsfondens medverkan i projektet som mycket positiv, fonden har varit en viktig stöttepelare. Däremot finns det en hel del brister i slutredovisningen och framför allt saknas det redovisningar kring uppnådda besparingseffekter.

BAKGRUND

Industri AB Elos verksamhet startade 1952 i Timmersdala med tillverkning av mekaniska detaljer. Företaget har lång erfarenhet av svarvning, fräsning, slipning och polering i olika material. 1991 sålde den dåvarande privata ägaren företaget till Westergyllenkongcernen med huvudkontor i Götene i Skaraborgs län. Westergyllenaktien är sedan 1989 börsnoterad på OTC-listan vid Stockholms Fondbörs.

Elos utvecklar och tillverkar idag finmekaniska produkter med inriktning på det medicintekniska området såsom implantat och kirurgiska instrument i material såsom titan, rostfritt och syrafast stål. Elos är marknadsledande i Norden på tillverkning av implantat för lårbensfrakturer. Produkterna säljs genom små eller medelstora försäljningsbolag till sjukhus både i Sverige och utomlands.

Utöver de medicinska produkterna är Elos underleverantör till svensk och internationell verkstadsindustri med precisionsdetaljer i stål, koppar, mässing, aluminium och plast.

omsättningen inom Industri AB Elos var 1994 = 32 Mkr och i moderbolaget Westergyllen = 335 Mkr.

Det totala antalet anställda vid Elos var 1991 = 35 pers. fördelat 29 män och 6 kvinnor.

Elos organisation utgjordes 1991 av en traditionellt rak linjeorganisation med 8 tjänstemän och 27 kollektivanställda.

Den tidigare ägaren hade fram till dess att Westergyllen köpte bolaget 1991 ensidigt satsat på ny teknik i verksamheten. Den dåvarande företagsledaren var inte särskilt förändringsbenägen i arbetsmiljöfrågor och arbetsorganisation. De anställda var mer eller mindre tvingade till att inte organisera sig fackligt.

1992 rekryterades en ny VD till bolaget med uppgift att förändra, modernisera och effektivisera hela verksamheten.

Bolaget lämnade augusti 1992 in en ansökan till Arbetslivsfonden i Skaraborgs län om bidrag för en upprustning av Elos hela verksamhet med tonvikt på arbetsmiljö och arbetsorganisation.

Total projektkostnad enligt ansökan = 5281 kkr.

Beviljat bidrag enligt Dnr 209/92 = 257 kkr.

Bidraget har fördelats enligt följande:

-arbetsorganisation/psykosocialinsatser
68 kkr

-fysiska arbetsmiljöinsatser

189 kkr

MÅLSÄTTNING

Med den nye VD:n som eldsjäl framarbetades ett arbetsplatsprogram med följande målsättningar:

*att föra ner ansvar och befogenheter så att personalen får möjlighet att påverka det dagliga arbetet,

*att få personalen att känna delaktighet och inflytande i arbetet,

*personalen ska ansvara för att detaljerna i produktionssystemet kommer fram i rätt tid och med rätt kvalitet,

*att informationen registreras i det nya datasystemet,

*personalen ska efter utbildning i ergonomi kunna genomföra gymnastik i företagets träningslokal i syfte att förebygga arbetsskador,

*att förändra den fysiska arbetsmiljön företrädesvis vad avser ventilation, buller och arbetsställningar.

Arbetsplatsprogrammet syftade till att minska korttidsfrånvaron från 7 till 5 dagar/anställd och år. 1991 fanns det inga långtidssjuka i verksamheten och målsättningen var att slå vakt om detta goda resultat. Antalet arbetsskador 1991 var 2 st. Målsättningen var att medelst satsningar på sjukgymnastik och rehabiliteringsåtgärder

förebygga framtida besvär i framför allt ryggar.

VD och de anställda var tidigt överens om målsättningarna i programmet. Det fanns ett uppdämt utbildningsbehov och hela personalstyrkan kände detta som sin angelägenhet.

GENOMFÖRANDE

En projektgrupp bestående av VD som projektledare, verkstadschefen samt operatörer och tjänstemän bildades hösten 1992 för att aktivt delta i förändringsarbetena.

Ett omfattande utbildningsprogram genomfördes tillsammans med AMU. I enlighet med driftspersonalens önskemål fick matematik och datakunskap en högre prioritet än vad som var tänkt från början.

Ett nytt material- och produktionsstyrningssystem (MPS-system) installerades vid företaget och detta medgav efterhand delegering av ansvar och befogenheter.

En fabriksdel på cirka 700 kvm byggdes i anslutning till den gamla delen. Särskilda satsningar på nytt ventilationssystem, ny belysning och ommålning i den gamla fabriken har lett till att man fått ljusa och arbetsvänliga lokaler. Projektgruppen framarbetade en ny dispositionsplan med varuflöden och uppställning av maskinerna något som bidragit till att personalen nu upplever arbetsmiljön som mycket god.

En särskild träningslokal har iordningstänkts och inretts. Det är företagets förhoppning att denna ska komma att användas i syfte att förebygga framtida belastningsskador.

Arbetslivsfonden blev tidigt en viktig stöttepelare i planeringen och genomförandet av arbetsplatsprogrammet. Beviljade medel från Arbetslivsfonden = 257 kkr resulterade i att utbildningsinsatserna fick en högre prioritet än vad som annars skulle ha blivit fallet. De delar i projektet som avsåg om- och tillbyggnader hade genomförts även utan bidrag ifrån Arbetslivsfonden.

RESULTAT

I den nya organisationen där ansvar och befogenheter flyttats ner till operatörerna har resultatet blivit att operatörerna upplever ökad motivation och arbetstillfredsställelse. Detta bekräftas också i en attitydundersökning som visar att nyckelord som förbättrad information, ökad delaktighet och ökad trivsel värderats högst.

Nästan alla operatörer plockar nu ut sina arbeten självständigt via MPS-systemet och datorerna.

Borttagande av en chefsnivå har lett till bättre och snabbare kommunikation mellan operatörerna och verkstadschefer.

Genomförda satsningar kring den fysiska arbetsmiljön har lett till att tidigare problem med ventilation, buller och ergonomi i allt väsentligt eliminerats.

Korttidsfrånvaron har under åren 1991-1994 minskat med drygt 50% eller 4 dagar/anställd och år. Långtidsfrånvaron har ökat med 440 dagar/år till följd av att 2 personer är långtidssjuka p g a besvär i ryggar - problem som nu visar sig efter tidigare anställningar i andra verkstadsföretag.

Lönsamheten i företaget har ökat över alla förväntningar. Vinstmarginalen har 1992-1994 ökat från 11 till 19%. Företaget befinner sig i ett expansivt läge och man planerar därför att genomföra nya tillbyggnader.

VÄRDERING

Arbetsgivarens företrädare:

Genomförandet tog längre tid än beräknat beroende på hög arbetsbelastning och på ändrad målinriktning vad avser utbildningen. Det var något överraskande att personalen ville prioritera matematik och daktakunskap i utbildningsprogrammet.

Alla målsättningar i enlighet med arbetsplatsprogrammet har uppnåtts och det är det som räknas. Lönsamheten har ökat avsevärt över förväntningarna vilket bekräftar att arbetsplatsprogrammet legat rätt i tiden.

Arbetslivsfonden har fungerat som en viktig stöttepelare och påskyndare till att utbildningsprogrammet kommit till stånd och genomförts. Ett bestående intryck är dock att kraven ifrån Arbetslivsfondens sida varit alltför vaga och lågt ställda.

Facklig företrädare:

De om- och tillbyggnader som företaget har gjort har fört med sig att alla upplever arbetsmiljön idag som positiv. Lufikvaliten inne på verkstadsgolvet är mycket god. Vår VD har i egenskap av projektledare och eldsjäl en stor del av resultatet.

	<i>Före</i>	<i>Minskning</i>	<i>Mål</i>	<i>Verkligt</i>
<i>Antal arbetsskador</i>	2		0	
<i>Sjukfrånvarodagar totalt</i>	210		150	
<i>Sjukfrånvaro/ anställd</i>	7		5	
<i>Därav</i>				
<i>Korttidsfrånvaro</i>	7		5	
<i>Långtidsfrånvaro</i>	0		0	
<i>Antal ersättningsrekr. p.g.a. frånvaro</i>				
<i>Rehabiliterade</i>				
<i>Påbörjade</i>				
<i>rehabiliteringar</i>				
<i>Kapacitet/ resursutnyttjande</i>				
<i>Ökad produktivitet</i>				
<i>Omsättning Mkr</i>				

Dnr 209/92

ISSN 1104-6449

Juni 1995